

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szareda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése,
nova
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénzek és hir-
detések küldendők.

Előfizetési ár:
Egy évre 4 frt.
(Külföldre) 8 frt.
Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes lap ára 10 kr.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak.
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyitottori cikkek
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

EZER ÉV.

Téged Isten dicsértünk!

Csaba vezér székely unokái innen az ő Hargita tövéből, másfél ezer év múlva, hála imát rebegnek Feléd — nagy Alkotónk!

Őszinte örömmel sorakozunk a hatalmasabb testvér-magyar ezeréves ünnepői közé.

Nem hivalkodunk vele, de büszkéek vagyunk rá, hogy országunk e csepp szögletében, nemcsak tanui, de részesei lehetünk magyar testvéreink nemzeti életének s most együtt ünnepelhetünk.

Közös volt életünk, közös volt örömünk, küzdelmünk, törekvésünk és bánatunk.

Örömben együtt örvendettünk, bánathoz együtt sirtunk.

Nem kívántunk több részt az örömből, kevesebbet a küzdelemből.

Egyek voltunk a hazaszeretetben. Versenyeztünk a hazafiságban.

Másfél ezeréves multunkért nem kívántunk több részt a jogokból, csak azt, mit őseink ránk hagytak.

Másfél ezer év óta, nemcsak e szögletét védtük és tartottuk meg a nagy Magyarhonnak, melyen lakunk, hanem egy félországnak sokszor kétségbe vont magyarságáért s a nagy Hazától való elszakíthatatlanságaért állottunk őrt.

E multunkat egy ezredév óta soha meg nem tagadta egy magyar vér sem.

E multunkért büszke minden magyar, ha székely lehet s büszke mindenszékely, mert magyar.

Őshagyományaink, a másfél ezredévről, a történelemé. Multunk a magyar nemzeté. Jelenünk a magyar hazáé. Jövönk a magyar szabadságé.

Hozzád fordulunk szent Hadur, Atilla hadverő csatáinak hatalmas Istene! Vezérelj a békés haladásnak meghódolt népedet, az új ezred év harczaiban, hogy vivjon a vallás türelmével, a tudomány fegyverével, a művelődés pajzsával! És győzzön az erkölcsök sánczain, az anyagi boldogulás csataterén, a tudomány és művészet erős falain!

De ne engedd oh erős Isten, hogy Székely néped szivéből az ősi ideál kihaljjon s a sivár realizmus nyugózza azt le!

Te jóságos, mindenható Isten, ki tanuja és intézője valál nemzetünk minden lépésének, ne vond meg kegyelmedet választott népedtől, melyet hosszú ezer éven át gondoztál és kormányoztál!

Ha ezer éves hosszú életet adtál neki, adj örök erőt és el nem muló akaratot, hogy a Te dicsőségedre is saját boldogulására, ezen vérrrel szerzett és öntözött földet újabb ezer évek véges-végeig bírassa!

Bizunk benned Uram, hogy ha megengeded őseinknek e hazát karddal megszerezni, nagy kegyelmed sokszoros erőt fog adni arra is, hogy a szent kereszt nevében azt megtarthassuk!

Ma elhangzott Te Deumunk legyen fogadalmunk megújulása arra, hogy Te benned vetett bizalmunk örök időnkig fog tartani!

Örök szeretet mindenható kútforrása, légy kegyelmes bírálója nemzetünk törekvéseinek s végtelen jósággal óvd meg attól, hogy Tőled valaha elforduljon!

Isten áld meg a magyart!

T. Nagy Imre.

A „CSIKI LAPOK“ TÁRGZÁJA.

Hitvallás.

Ezer év.

Az egyének elérhetetlen hosszú lét, nemzetek életében szokatlan magas kor. És a végtelenség mérhetlen idejében? Röpké pillanat.

Röpké pillanat! És édes Istenem, mégis kiknek adtad átélni ezt? Kik azok, kiknek ezer év fájó keserveit, ezer év magasztos örömeit átélni lehetett?

Az ész elfárad, ha a történelem lapjain ezer év eseményeit átfutni akarja; maga a történelem elhomályosul, s csak mint távol kőd dereng az ezredév, a röpké pillanat kezdete.

En édes magyar nemzetem! Neked a sors megadta élned a végtelenség mérhetlen idejéből a röpké pillanatot, megadta élned a népek életében szokatlan magas kort! Mennyi szenvedés, mennyi küzdelem, mily véres csaták jelzik multadat oh magyar, s mily kevés az öröm, mily rövid a nyugalom, és béke a dicső mult alatt!

Oly sokat áldozánk vérben, munkában, vagonban, s vajjon elég-e érte a hatalom és a szabadság az a napja, mely az új ezredév hajnalán reád ragyog? Elég fényes-e, nem félsz-e nemzetem, hogy e nap még nem az áhitattal várt napod?

Ki tudná megmondani! Az-e, ki optimizmusában, az elhomályosíthatlant látja felkelni, vagy az-e, ki kételkedve nézi az újvirradat felkelő napját, szívszorogón gondolva meg, hogy a reggel verőfényt könnyen borítják homályba a ködből összeverődött fellegek?!

A magyarnak sok derült napja volt, de többet borított el a ködből összeverődött számtalan felhő s elég gyakran zugott a bőszi vihar, szórva kebléből súlytó villámokat. S lelkem, ha visszatekint ezekre, kételyben emeriül, kételyben a felett:

nem láthatatlan vihar hordja-e az emésztő tüzet szent trikolorunkra a parányi szomszéd felől? nem láthatatlan vihar szárnya érinti-e a háromszint, mikor saját földünkön is disztelen elhamvad? Láthatatlan vihar, mely sebes szárnyakon halad, s ha nem tőlünk, de felénk siet, sok vést hozó lehet.

Sok vést hozó, hisz a miként elmult ezredéven át valánk, most is egyedül él, baráttalanul a magyar! Vagy barát talán, ki földünkön velünk van, de nem él s nem érez mi velünk?

Más népek nem adatott a te sorsod magyaron! Kelet, nyugat, észak és dél mind-mind egységes nemzetet lát saját földjén, csak a magyar föld tart hátán oly sok széthuzó elemet; s neked oh magyar! sorsod volt ezer éven át fékezni, uralni a számtalan tulnyomó, tőled különböző fajokat. Megtetted és e mellett a véres harcok, a nagy küzdelmek között haladni is tudál.

Haladni a kultúra minden ágában; kereskedelem, ipar, tudomány, szépművészet mindennek terén.

Születésedkor, bölcsődben áldott meg a magyarok hatalmas Istene e csodás erővel; csodás erővel, melylyel egy ezredév előtt elfoglaltad e hont, s legyőzve elleneidet, külsőt és belsőt egyaránt, nemcsak megtartani tudtad e drága földet, de éltél, munkálkodtál úgy mint azok, kiknek nem jutott osztályrészébe a haladás óriási munkáján kívül az önfentartás nehéz küzdelme.

A hangulat csak futó érzelem gyermeke, a mély érzés lelkesedést szül. Neked én magyar nemzetem! a lelkesedés heve kell duzaszsza kebledet ez új ezer év küszöbén! Lelkesedés apáink dicsősége, apáink nagy emléke iránt, s ha, mint én tevém, gondolataidban az új ezredév felkelő napját az összetornyosuló felhők sötét homályától félted is olykoron, s ha, mint én tevém, bőszi viharok cikázó villámaitól tartasz is az öröm

ünnep alkalman született honfiai büszkeség közepette: az apák dicsősége és nagyjaink fenséges alakja lelkesítsen, öntsön reményt szivedbe, hogy miként a multban, a legnagyobb veszedelmek idején támasztott Isten a magyarnak nagyokat, kik megszerezték, kik megtartották e hazát, úgy a jövőben Isten kegyelme megtartja a magyart!

A magyart, ha igazan magyar. De ha e nevre méltatlan levél, elsöpör az a vész és vihar, mely ma láthatatlanságában is bántani tudja eddig moesoktalan zászlód szentségét, s mely fekevesztetten tör reád s dühöngve zúz össze, mihelyt szeptőlétlen magyarságodat meg nem őrizni elég botor leszel.

De hat félre a bántó eszmével! Most az új ezredév küszöbén félre velük, hiszen a magyar hazaszeretet apáról fiúra száll s ez biztosit, hogy így száll át a buzgó, a lelkesült törekvés tennit cselekedni a szeretett hazaért.

Ha teszünk, ha cselekszünk; ha tetteinkben, cselekedeteinkben nem a rút önzés, hanem a mindannyiunk között közös édes hazánk iránti lángoló, kioltthatatlan égő honszeretlem vezérel, akkor váltóban röpké pillanat lesz a magyarnak még sok-sok ezredév; akkor fel- és ismét letűnhetnek nemzetek és államok, de a magyar állni fog; akkor jöhet vész és vihar, rendületlenül találja a magyart!

Ezer év!

Te röpké pillanat és mégis oly végtelen idő! Elszálltál a magyar nemzet életéből, hogy az újabbnak adj helyet. Vajjon az újonan jöttek elmúltával, a többi ezredév után lelkem látja-e majd e drága hont?

Igen. Hisz rád gondolva ezredéves édes hazám, hiszem a léleknek — hiszem a Magyarhazának halhatatlanságát.

Dr. Boeskor Béla.

„Aere perennius.“

A nagy Horatius ezzel végzi be világszép költeményeit, melyekkel ércnél maradandóbb emléket állított halhatatlan nevének.

Ilyen, ércnél maradandóbb emlékre kell gondolnia Csikmegyének is akkor, midőn részt vesz a sokat szenvedett haza ezer éves dicső múltjának ünneplésében. A tervbe vett kulturális alkotások csak részben valósítják meg ezt; oly mű kell, mely ha csiráiban most indul is meg, méltó legyen a nagy, a magasztos ünnephez, mely ne csak a jelen, hanem a jövő gyermekeit is emlékeztesse a ragyogó multra, melynek hatalmas vívmányai magyarazzák meg a mostani fejlődést s biztos zálogul szolgálnak a jövő eredményeinek. Hiszen csak az tudja kellőképp méltányolni a jelent, ki ismeri a küzdelmes múlt dicső eseményeit, s csak az merithet erőt, lelkesedést a jövőbe, kinek szemel felismerik a régi idők csüggedést nem ismerő kitartását, mindenféle akadályllyal megküzdő elszántságát.

A mű, melylyel megyénk ércnél maradandóbb emléket állíthat, nem lehet más, mint a Csikmegyei Történelmi Társulat megalakítása.

Szomoruan kell látni, hogy míg más megyék szorgalmasan fáradoznak történetük megírásán, megyénkben ez ideig még egy lépés sem történt, nem olyan, mely a vezérlő központból kiindulva, a viharos, de lélekemelő múlt eseményeinek s a jelen helyzetnek egységes, a megye szerepléséhez méltó feldolgozását tűzte volna ki célul. Indult meg ugyan egy vállalat a Vitos szerkesztésében a „Csikmegyei Füzetek“ czimén, melyet — sajnos — nem pártól eléggé közönségünk; pedig megérdemelné. Csakhogy e vállalat nem annyira egységesen dolgozza fel a történeti anyagot, mint inkább adatokat kíván nyújtani egy későbbi feldolgozáshoz.

Szerény véleményem szerint jobb szerettem volna, ha Vitos az adatgyűjtés fáradságos munkáját a szintén nehéz, de hálás kritikai feldolgozással egyesíti s a rendelkezésére álló adatokból a megye történetét tollához méltó vonásokban írja meg. De érdeme így is nyilvánvaló.

Csikmegye első és legszöntebb kötelessége a saját történetének megírása. Tartozunk ezzel a múltnak, a jelennek és a jövőnek.

Mennyiben tartozunk a múltnak, eléggé mutatja az a sok idő, melyet annyi megpróbáltatás, közt éltünk át. Küzdöttünk századokon át törökkel, tatárral, legjobbaink hullottak el súlyos sebekben s öntözték vérükkel a rónákat, hol jeltelessen sírokban aluszszák örök álmukat. Védjük szabadságunkat, védjük vallásunkat: miről beszélnek a pünkösdi bucsuk, miről Madéfalva véráztatta gyászos utcái, miről Csik, Gyergyó és Kászton minden hantja, minden göröngye szóll. Nem a csiki székely vitézséget hirdeti-e mindez? Hányan vésztek el azonkívül idegen földön, ki tudná elmondani?

Azok, kik drága vériük hullásával tartották meg e kis Csikországot, megérdemlik, hogy az utókor hálás fia felujtsa tetteiket s megismertesse. Mert bizony — valljuk be — csikiak vagyunk, de megyénk történetét alig ismeri valaki közülünk.

De a megye történetének ismerete nemcsak elengedhetlen kötelességünk azon hála miatt is, melylyel őseink emlékének tartozunk, hanem szükséges azért is, mert csak úgy érthetjük meg, hogyan fejlődöttünk mostanig s vajjon a múlt alapján lehet-e tartós reményünk a jövőre?

Múlt, jelen és jövő teszik szükségessé a Csikmegyei Történelmi Társulat megalakulását, mert a megye történetének megírása csak így módon lehetséges. Igen sok megye már megelőzött s nekünk elmaradni nem szabad.

A Csikmegyei Történelmi Társulat feladata lenne első sorban a megye történetének rendszeres megírása, azután jelen helyzetének, műveltségi stb. viszonyainak feltüntetése, így tehát a feldolgozandó anyag: Csikmegye története és Csikmegye jelené, annak tárgya a múlt, ennek a jelen.

Szükséges ezért, hogy első sorban a megye intező körei vegyék kezükbe az ügyet s hiszem, hogy mindazok, kiknek keblét a múlt dicső eseményei heviteni meg nem szűnnek, lelkesülten sorakoznak melléjük. Sokan vagyunk, kik idegenbe szakadtunk ugyan, de kiknek meleg szere-

tétét, megyéjük iránt nem csökkenti a messzi távolság s nem szabad feltételeznem, hogy akadna, közülünk egy is, kinek lelkében a társulásra buzdító szózat visszhangra ne találna. Én magam, ha a megalakulást hirdető szavaim meghallgatásra találhatnak, még elmondok egyet-mást a módozatókat illetőleg.

Ki kell bontani tehát a zászlót, s a mű, melyet nemes Csikmegye honszerető fiai együttes erővel alkotnak, legméltóbb emléke lesz az ezer évnél s ércnél maradandóbban hirdeti majd a késő unokáknak az ősök magasztos tetteit s azok háláját, kik az ezer év méltó megünneplését a daliás idők megörökítésében találták. Adja Isten, hogy a kimondott szózat ne hangozzék el a pusztában!

Kun-Félegyháza.

Balló István,
főgimn. tanár.

EMLÉKSOROK.

Változtak az idők: Óseink e hazát karddal szerezték meg. Minekünk kultúrával kell azt fentartani. Kitartó munkát követel ez is, mely alul a hazának egyetlen hű fia sem vonhatja ki magát.

Csik-Szereda.

MIKÓ BÁLINT,
csikvármegye főispánja.

Még a legegyszerűbb ember észrevételeinek is van jogosultsága saját szempontjából. Azért ha az helyre nem igazítottik, vagy figyelmen kívül hagyatik: az önérzet megsértve marad. Ennek következtése az érvényesülési törekvés, miből aztán kifejlődnek az ellentétek. A közélet munkásságát leginkább ezek teszik meddővé.

Csik-Szereda.

BECZE ANTAL,
Csikvármegye alispánja.

A „székely nép“ hueredetét vitató tudósok, telepített határ öröknek tartják a nemzetet.

Igaz: határörök voltak őseink, kik a hazát egyaránt védték, kereszténység és nyugati műveltség ellen keletről, — az alkotmányos szabadság ellen pedig nyugatról támadó ellenséggel szemben.

A „székely“ szó értelmezése felett folyhat a szóharc, de ez a „székely“ nevet a történelem lapjairól nem fogja letörölni soha!

Lelkesedjünk tehát székely testvérek tovább is nemzeti hagyományainkon.

Csik-Szereda,

Mihály Ferencz,
megyei főjegyző.

Isten! Haza! Király! E három nagy eszme uralta és vezérelte a magyar nemzetet ezer éven át. Nincs kétség benne, hogy csakis ezen három vezéreszméhez való hűség ragaszkodás mellett érhet újabb ezredévi ünnepeket.

Budapest.

Dr. TÓDOR JÓZSEF,
erdélyi székese gyházi kanonok,
országgyűlési képviselő.

Olyan megigézően tudsz minden porzikáddal lelkesedni édes magyarom, hogy barátodnak, ellenségednek egyaránt megenni való vagy. Mert megindítóan és istenien fiatal vagy, annyira, hogy az elszónokolt szép buborékok miatt sok bajdórról megfeledkezni s ellenségeidet szívből kicsinyleni még egy néhány ezredév múlva is képes leszel. Ettől fél minden barátod, de még inkább ellenséged! — Hát úgy legyen!

Gyergyó-Szentmiklós.

Dr. Fejér Dávid,
orvos.

Ezeréves múltunk
Mutatja, hogy voltunk.
Büszkék is lehetünk,
Mert ebben életünk
Sokszor vala dicső.

Magasztos ünnepe
Gyül népek serege:
Oh Eggek nézzétek!
Fusson a mi vétek!
S jöjjön új áldástok!

Gyula Fehérvár.

Dr. Balás Endre,
theol. tanár.

A székely nép erőssége a múltban a harci műveletekben való fejlettsége volt, jövőben az ipari munkálkodásban való tökéletesedése lehet.

Maros-Vásárhely.

LÁSZLÓ GYULA,
a kereskedelmi iparkamara jegyzője.

Több okunk van, inkább hinni az örök háboruban, mint az örök békében.

Miért is a magyar nemzetnek, székely atyjafiaival egyetemben, világhírű harczartermettségét szüntelenül ápolnia és fejlesztenie kell.

Kolozsvár.

TAMÁS SÁNDOR,
m. kir. honv. főhadnagy.

Valamint Attila, úgy Árpád is észszel és erővel győzve alapította meg a hazát.

Ha szent István királynak nem a magyar, hanem a hun honalapító után következő szervezhető volna az államot, nemcsak ész és erő, hanem főleg Jézus evangéliuma világánál egyháza szellemében, az igaz hit és erkölcs alapján: úgy most az egész nagy magyar haza, mint a kis Székelyföld másfél-ezer éves fennállását ünneplhetné.

Ezerszeresen meggyőző ez arról, hogy a haza és nemzet új ezredékre való fentartása csak az igaz vallás és erkölcsben gyökerező valódi hazafiság által lehet.

Csik-Tusnád.

Koncz István,
r. k. plebánus.

A magyar szent koronának mindig drága gyöngye volt a székelység, — s az fog lenni a II-ik ezredévben is.

Csik-Szereda.

Dr. FEJÉR ANTAL,
ügyvéd.

Nemzeti törekvésünk volt, hogy legyünk; ezer esztendő igazolja, hogy vagyunk. A II-ik ezer esztendőt ünnepeljük meg azok, kik az Ezer-től tanultak s bizonyítsák be, hogy hazát szeretni tudnak s nem voltunk, de vagyunk és leszünk!

Csik-Szentimre.

Sándor Gergely,
főbírók.

Csak kipróbált sziklaszirt alapon,
Melyen ezred évig fennállott e hon:
Csak szent István elvein remélhet
Drága hazám egy új ezredévet.

Csik-Szereda,

TALLYÁN MIKLÓS,
s. lőkész.

Népek, nemzetek Istene! üdv és hála nevednek,
Hogy ezer év múltán „él magyar, áll Buda még!“
Tartsd meg e hont, a királyt, küldj békét és egyet-
jértést;

Add, legyen áldással teljes az új ezer év!

Csik-Szentmárton.

Baka János,
kántor-tanító.

Miként Erdély bérczei közt a mi kimagasló hegységeink uralják e földet; úgy te is székely népem — a múltban csaknem 1500 évig — mint magyar hazánknak keleti határán védbástyája, ősi hivatásodról a jövő idők végtelenségeig soha meg ne feledkezzél!!

Cs.-Somlyó.

Lakatos Izra,
tan. kép. r. tanár.

Íjju szíved gyönyörűt leljed hit-, s honszeretelenben. A hit adja neked, hogy a hazát szereted.

Csik-Somlyó.

S. Tima Dénes,
kép. tanár.

A kötelességek becsületes teljesítése — hazánk és nemzetünk iránt való tartozás — ez tartott fenn a múltban, csak ez biztosíthatja a jövőt is.

Nagy-Szeben.

Jánossi Sándor,
kir. törvényszéki elnök.

A mint a végtelen tenger víz csepekből áll, és a legnagyobb hegységeket is apró porszemek képezik; úgy alkotják az egyszerű polgárok is a nagy nemzeteket.

Egyes kiváló nagy emberek fényt, dicsőséget, tekintélyt és hírnevet szereznek a hazának; de minden egyes polgár, még a legegyszerűbb is, ha hűven, szorgalmasan és becsületesen megfelel hivatásának; nagyban hozzájárul a haza nagyságához.

Fiume.

Gál János.

Ezer év...

Motto: Karddal szerzett hazát a magyar;
Karddal s keresztrel tartá meg azt!

A történelemből látjuk, hogy a nemzetek életében 1000 év még ritkább, mint az emberek életében 100 év. E számok ott is, itt is rendszeresen a hanyatlást, az elmulást jelentik...

A magyar államot megalkotott és fentartó magyar nemzet ez alól egy csodás kivételt képez. — Nála az 1000 év sok és nagy szenvedések iskolájából keserű tapasztalatokkal, megedzett, duzzadó erővel és kiforrt minden nemű tehetséggel a béke nagy és dicső műveinek mezejére kilépő, érett férfui kort jelenti...

Róma és Athene 1000 év előtt, de csak akkor dültek le, midőn nagyok, dicsők és sokszorososan boldogok voltak; midőn szellemi és anyagiakban soha el nem muló nagyot és dicsőt alkottak, hogy ezekben, míg ember él, ők is tovább éljenek.

Az 1000 éves iskolából kilépett ifjú magyar nemzet a második ezer év hajnalán kezdi meg igazán a férfias munkásságnak, a boldogságnak, a nagyot, dicsőt és soha el nem muló alkotásnak valódi korszakát...

Ennek biztosítására sok és nagy szenvedések s küzdelmek árán már eddig is három hatalmas oszlopot, védő bástyát állított fel: a magyarságban az alkotmányos szabadságban és a kulturában!

Míg e három bástyán lengő zászlók alatt küzd, munkál és alkot tovább e szent haza javára; a magyar nemzet számára nemcsak a második ezer év, de az örök élet is biztosítva lesz!...

Ugy legyen!!!

Csik Szereda.

Bartha Ignác,
kir. ügyész.

Szeresd hazádat s királyodat igazán, mint magyarhoz illik, s értök ha kell életedet is áldozd fel.

Csik-Szereda.

CSEDŐ ISTVÁN,
polgármester.

Azok a diszes iskolaépületek, melyeket Csikmegyében a községek napjainkban egymásután emelnek, a székely népet éppen úgy dicsérik, mind az a vitézség, melyet a harcz mezején fegyverének forgatásában tanusított.

Földes József,
tanítóképzési igazgató.

Az idegen földről vágyva vágyunk haza,
Hogy hová vágyhassunk, éljen hát a haza!
Ezer éve fennáll édes magyar hazánk,
Szébb' dicsőbb ezredév, virradjon újra ránk!

Gyergyó-Csomafalva.

BALLÓ JÁNOS,
plebános.

A természettudósok azt mondják, hogy földgömbünk sulya, alakulásától kezdve nem változott; s csak a meteorok földünkre hullásával nagyobbodott.

Magyarország erkölcsi és erősúlyából, meteorok (idegenek beözönlésével) igen sokat veszített, és ha a paralysis progressiva levitása még ehez járul: szava a nemzetesaládok tanácsában teljesen hatálytalanná válik.

Csik-Somlyó.

Adorján Imre,
ny. főgimn. tanár.

Ki fiatalon is ezer évet ért el
S ki előtt most népe milliója térdel
S kinek útjában még nem akadt lejtője:
Te vagy „Hungária“ magyarok nemtője.

Csik-Szereda.

ALBERT TIBORCZ.

A törvényhozók termeiben, hol a nemzet kiválasztottjai tanácskoznak annak emelésén, — a zászlós ur mellett helyet nyert a munka embere is; a törvény kivétel nélkül védelmet biztosít és ad az oltalmat keresőnek, legyen az birtokos vagy darócza ültözve. Egyenjogúakká lettünk. A munka nemesít.

A társadalomnak méhkasként zsongó kebelében magasan válnak ki egyesek. Büszkén tekintünk rájuk, meghajlunk tekintélyük előtt, követjük őket, mert érezzük fölényüket. A munka felemel.

Ez az alapja az ezer éves fennállásunknak. Megéri-e a nemzet a második ezer évet, az a mesze jövő titka, de mikor a született nemeseket is magunk között látjuk napszámosként dolgozni az egyedül nemesítő és felemelő munkában, erre reményünk lehet. Ezen reményben és hitben dolgozzunk mi a második ezred év kezdetén s ebbe a tudatba neveljük bele gyermekeinket.

Csik-Szentmárton.

Dr. Molnár László.

A melyik magyar embernek most, a honfoglalás ezeréves évfordulóján szive nem gyul ünnepi lángra és nem érez többet, mint rendes körülmények között kellene, s a ki nem küld egy buzgó fohászt lelke mélyéből a Mindenek alkotójához hazánk és nemzetünk eddigi fennállásáért; az fásult s talán nem is lehet szívvvel, lélekkel magyar.

Gyergyó-Alfalu.

Imets János,
állami felső népisk. igazgató

Nem képzelhető oly hely hazánkban, a mely szebb kilátásokkal indulna az új ezer felé, mint Csikmegye. Összeköttetése a nyugattal és kelettel egy világot kapujává teszi. Megnyílnak kiaknázatlan kincsei. Közepén egy új kulturális központ, egy születő város.

Kiszámíthatlan változások előtt állunk.

A mi száz év múlva itt lenni fog, azt hajlandó az ember mesének gondolni.

Csik-Szereda.

Bitay Béla,
ev. ref. körlelkész.

Erdély magyarságát a székelyek tartják fenn s helyes politikával csakis ők képesek visszamagyarosítani az eloláhosodott sziveket — azért minden a nemzetiségi vidéken élő székely ember hazafias missziót teljesít.

Deés.

Dr. Miklóssy József.

Ezelőtt 27 évvel Miskolcson egy nem is egészen tanulatlan tót atyáfit az én személyemben ért az a szerinte szomorú kiábrándulás, hogy a székely nem — tót.

Mezőkövesden pedig, egy lelkes palóc vendéglői ebédem árát a feletti örömben akarta kifizetni, hogy székely létemre is magyar vagyok és nem — tót.

Mindketten híres vitéz népnek ismerték a székelyt avval a különbséggel, hogy az egyik büszke is volt azon hitében, hogy e nép tót, a másikat ellenben az bántotta: hogy e nép tót.

Akadnak-e ez időszert is még ilyen naiv vélemények — nem tapasztaltam, de azt már szentül hiszem, hogy e nép egy újabb ezer év multán is derék és hős székely nép leszen.

Budapest.

Deáky Sándor,
miniszteri számtanácsos.

Légy szerény! Tetteid jutalmát várjad az égből.

Csik-Szereda.

MADÁR MIHÁLY,
a felső népiskola igazgatója.

Gyermek éveim őszinte hitével, ifjuságom repeső reményével. férfikorom tettekre szívetemmel óhajtanám boldogítani ezeréves hazámat.

Örömet áldoznám mindenemet vármegyém igaz javáért s nem találok módját.

Készség és tehetség fordított aránya: gyötrő érzelem. . .

A rámbizottakért élek, halok, imádkozom s mégis . . . sirásója vagyok nemzetemnek. A haza reményét, jóra való polgártársaimat temetgetem. . . De ők először meghalnak.

Menaság.

Antal József,
plebános.

Emelő önérzet tölti el a magyar kebelt ezer éves nemzeti fennállásunk világhírű ünnepén, mely oly eklatáns tanúsága fajunk életképességének s áldása hazánkon a magyarok Istenének!

Csik-Szereda.

Kritsa Izidor,
kir. telekkönyvezető.

Vitézség megszerze, kereszt nemesite meg szép

[hazám,

Pártos irigység sir szélére sodort ezer veszélyben,
De a magas ég, s ős erőd megmente folyton csa-

[tárván.

Munka s ipar tart meg nekünk a második ezred-

[évben.

Laurenzi Vilmos.

Korunk realizmusa az első évezred végén megteremtve előbb az osztálykülönbséget, ma a mindenek fölött uralkodó anyagiasságba esucesodott ki. Ez mint végezel az emberiséghez sem nem méltó, sem el nem érhető. Ezen örvényből szent István honalapító példája nyomán csak az idealizmus éltető szelleme szabadíthatja ki hazánkat a második évezred kezdetén és folyamán. Ti komolyan gondolkodó, nemesen érző, az emberiség jólétét érdekel nélkül munkáló lelkek elméldedjete e fölött.

Csik-Szentkirály.

Hosszu Ferencz,
plebános.

Történelmi multunk krisztusi szenvedéseivel s isteni dicsőségeivel, jelenünk összes fejlettségi állapotával s ezutáni világtörténelmi hivatásunk betöltése a jövő biztos reményeivel, Isten, állam, egyház, társadalom, egyesület, család s ember előtt, feltétlenül megadják továbbra is erős hitűségünket: nemzetünk létjogát.

Csik-Szereda.

Dr. Csiky József,
ügyvéd.

Tíz század csendje és viharja vonult el életed felett nemzetem. Tíz századon át erős nemzeti karaktered védé millió armány, irigység és boszuval szembe. Árpád nemzedékért, ez ígéret fölűtén, mert örököd vala oly ész, erő és vasakarát, mely által nyugat kulturáját átplántálni keletre rád bizá a műveltségére büszke nyugat, hogy te légy annak tovább terjesztője, minek három századon keresztül gigászi erővel védelmezője valál.

Somlyó.

Szász Károly,
főgimn. tanár.

Az ész olyan főke, melyet az erkölcs és honszeretet nemesít, a kitartó munka és szorgalom gyarapít és hasznosít.

Csik-Szereda.

PAP DOMOKOS,
kir. főmérnök.

Székely nemzetünk nagy Mátyás király idejében megülhetne volna ezeréves fennállásának ünnepét! Nem volt kedve hozzá; mert ekkor (1473.) törvényesített kebelében a rendi alkotmány. — Ugyanis Magyar Balázs erdélyi vajda és székely ispán lustrálván a székely nemzetet, három rendbe (primor, primipilus, pedestris) osztályozta azt, mely, minthogy nemcsak születésen, hanem birtokmennyiségen alapult: magvát hordá magában a szabad és nemes székely ember eljobbgyosításának, (feje lokötésinek). Ez intézmény által rész üttetett a székely nemzet ősi egyenlőségének és szabadságának bástyáján.

Ez évben (1896.) ezer esztendeje annak, hogy a magyar nemzet Árpád fejedelem alatt Magyarországot (a régi Hunniát) ősi joga és fegyverrel elfoglalván, azt a pusztaszeri első nemzetgyűlésen az egyenlőség alapján szervezte.

Magyarország szabadelvű kormánya az által, hogy a közelebről áterőszakolt törvényekben (zsidó recepczio, felekezetenküliség) új rendet és szektákat teremtett, megrontotta nemzeti jellegében és megrendítette apái hitében a magyart s ingóvá is tette a földet.

Az ezredéves évfordulónak Magyarország minden polgára örvend, legalább kellene örvendenie, talán még a kivándorló székelynek is; de ezen örömbé ürmöt vegyitene az új honfoglalók, kik ebbeli műveleteiket a Székelyföldön is derekason megkezdték, különösen a most épülő „Csiki vasút“ mentén“, elkezdve a Lyukaskötől az ajnádi alaguton át a gyimesi kapuig, hogy a hol valaha bejöttünk, annál könnyebben kijuthassunk — vissza Ázsia felé! . . .

Gyulafehérvár.

Imets F. Jákó,
kanonok.

Közeledik az idő, midőn a csiki székely nép és a nyugati kultura körébe bevonatik a vasúti közlekedés útján; s így a II-ik ezredévben új küzdelmekre van kilátása, hogy létét fentarthassa.

Csik-Szereda.

Dr. Nagy Ferencz,
m. kir. honv. eszterdovos.

Törekvéseimnek egyik jelentékeny rugója az, hogy a csékely tehetségemhez képest — a székely nép jó hírnevét, dicsőségét a messze távolban is fenntartsam, illetőleg terjesszem.

Ha minden a patriából kiszakadt székely így fogja fel hivatását, a székely név dicsősége nem másfél ezredéves, hanem több ezredéven át tartó lesz.

Esztergom.

Gidró Bonifác,
okl. bencés tanár.

Hazám s nemzetem összes öröme és fájdalma hazám s nemzetem összes öröme 1896-ban.

Csik-Karczfalva.

RANCZ JÁNOS,
plebános.

Mint az imádkozó török, hogy Mekkanak s a mágnes mindig és mindenütt északra fordul: úgy fordul eszemnek minden gondolat, szívemnek minden dobbanása, rezzenése mindig és mindenütt feléd én édes szülőföldem; mert azzal, hogy méhebből származtam és kebleden nőttem fel, oly gazdaggá tétél, hogy érték, földéért, népedért, a Té boldogságodért eleget soha, de soha sem — imádkozhatom és dolgozhatom.

Budapest.

Bochkor Károly,
egyetemi professzor.

Multodban bár, sok vala jó, rossz, váltva végyesen,

Nemzetem mégis megtörve nem, élsz e hazán;

Nyögted a rossznak rábigáját honfi erőlyel,

S jóknak bitaraj, áldozatot emelél,

Isteni életéért ezer év tanúsítja örökre,

Hozzát ez új ezred rád örömet, s koszorút!

Csik-Szereda.

Benedek István,
ny. kir. főv. sz. iradaigazgató.

A székelységet eddig önérzete tartotta fenn; és jövőre is közgazdasági érdekeinek érvényesülését, társulási útján, saját erejéből fogják küzdeni.

Budapest.

Borszéký Soma,
ny. miniszteri tanácsos.

Ezer évvel szép hazám,
Ezer víhar közt élled át
Öröm s boldogság kösött;
Élj!! Szék időkhön át.

Nagy-Becsehely.

Macza György,
m. k. p. b. t. kár.,
a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa.

Ezredéves fennállásunk szilárd alap arra, hogy a jövő ezredévünk jólét boldogítsa.

Csik-Szereda.

GE CZÓ BÉLA,
kir. aljbíró.

A hazá fogalma összeforrott a magyar nemzet testével és lelkével. Mit az ősök a multban foglalás és karddal szereztek — azt az utódok megtartva, tollal — a szellem fegyverével — fejlesztieni és öregbíteni igyékéznék. A fegyver és kard az állam tekintélyének fenntartását, a szellemi fegyver ellenben az örök béke kivívását szolgálja. Vajha a második ezredév örök békét hozna nekünk!

Csik-Szereda.

WETTENSTEIN (Borsay) MÓR.

Országunk határát keleten magas hegy sor védi; e hegyek között a székely őrsi hűségesen ezer év óta a határt. Ezt a német erőben fenntartani és jólétéről gondoskodni az ország kiváló kötelessége.

Budapest.

Dr. Matlekovics,
a gyergyó választó ker. orsz. képvis.

Mi hiányzik a magyar szív öröméből az ezer éves ünnep alkalmából? Rég meghalt államok körülöttünk újra feltámadtak, a magyar állam ezer év óta él s mégis kevesebbet tud róla a világ, mint a most feltámadottokról.

Külön sorompó nélkül nem ismer meg az ipar és kereskedelem világa, önálló nemzeti hadsereg nélkül nem a nagy világ.

Csik-Somlyó.

Pál Gábor,
főbíró, tanár.

Hazám te ezredéves bölcső
Bölcsője drága nemzetemnek,
Légy áldva most és mindörökre
Végtelen során új ezredeknek!

Csik-Szereda.

Szacsvay Imre,
kir. jbró.

Nem az Olt vizének „fenyvesekkel vadregényes táján“ láttam napvilágot, nem Erdély szült, messze onnét „ringatták az én bölcsőmet“, csak a véletlen kedvezéséből jutottam én Csikba: távol vidékről — ismeretlen helyre. De nem volt egy pillanatra sem idegen a Ti bércezes kis hazátok! Hiszen testvéri szeretettel szorítottátok szívetekhez a jött-mentet és kárpótlátok őt a rokon becézgetés nélkülözéseért.

Nem tudom, ez-e oka annak, hogy vágyakozom vissza Hozzátok? vagy a büszke Hargita vonz oly ellenállhatlanul az ő büvös körébe, hogy gyönyörködjem merészen égbe törő csucaiban és tüdővel szívjam rengeteg fenyveseinek ózondus levegőjét? Nem tudom, csak azt érzem, hogy visszavágyom Ti Hozzátok, hogy képzeletemben ott vagyok Nálátok, hogy Közöttetek: otthon vagyok!

Jól eső öröm tölti el szívemet, hogy ezen érzelmemben, ezen bolgog hitemben megerősítést nyertem azon megtisztelő felszólítás által, hogy a csikiakkal egy sorba álljak. Kettős köszönet érte!

Igy alkalmam nyílt elmondani mily nagyra becsülöm én a derék székely népet, mely minden magyarnak ragyogó példájául oly hiven megőrizte ősei intézményeit és szokásait a második ezer évben is.

Hirdetem is itt a távolban: menjetek le Csikba, bámulatos ország az! Ott még magyar a magyar. Ott még megtaláljátok a romlatlan magyar faji jellegét, az önzetlen hazafiúi érzelmet és a dicsérendő ragaszkodást az apák vallásához.

És én magam ezentul is el fogok zarándokolni Csikba, hogy gyönyörködjem a magasztalt külföld hófödte sziklabércezinél kevesebbnek talált Hargita heglánczában, hogy megcsodáljam hölgyeinek bájos szépségét és fölmelegedjem férfiai szives barátságának éltető melegében!

Vác.

Dr. Tragor Ignác.

A csiki székelységet másfélezer éves ősköztől örökölt született nemessége, a lakó helye természeti mostoha ságaival és külellenséggel vívott küzdelmekben megedzett férfias ereje, hazája szabadságának szeretete, romlatlan faji jelegén — ősi tiszta erkölcein — és törhetetlen hitiségén alapuló fényes jelleme az ezer éves Magyarország legbecesebb keleti gyöngyvé teszi. Iskolákat, nevelést ezen a kiváló testi előnyök és fennkelt szellem magaslatán álló népnek, hogy az őt elszigetelő természeti korlátokon át a vallásos ihlettől megszentelt tudományés műveltség fényével is beragyogja Magyarországot második ezredévének derült egét.

Csik-Somlyó.

Bándi Vazul,
r. kath. főgm. igazgató.

Hála Istennek! Magyarország „v a n.“ Némi hálátlan szomszédok szeretnék elvitatni a léthez való jogát, de mi egy fenséges oklevélre: ezeréves multunkra hivatkozunk s a kaján irigységnek el kell némulnia.

Kassai Lajos,
erd.-egyházmegyei áldozó pap,
főgm. tanár.

Régi vár.

Magam vagyok, s még sem egyedül,
Lelkemhez szó jut a romok mögül.
Valami azt sugja ott a romon:
A hatalom lakott itt egykoron.

Szemem ide és tova tévedez,
Hát a magyarnak ősz hazája ez?
Rom mindenütt, mit a repkény benőtt,
S a hatalom lakott itt ezelőtt!

Hol van a nép, a vitéz nemzedék,
Melly szabadban imádtá istenét?
Keblem elborul, ha ezt kérdezem,
Hisz néma csend uralg a téreken!

S látom, hogy a vár, — a sok ősilak,
Az enyészettől miként bomlanak;
S összeroskadva úgy fekszenek ott,
Mint valami óriási halott.

Egymás után bomlik az ősi vár,
Soknak helyét alig ismerni már.
Mit annyira szédült a vén idő,
Hogy elmállott küszöbén perje nő.

Csonka tornyok, s a kopott kőfalak,
A vénségtől ők is tántorganak.
S mivel nem birt erő és hatalom,
Most az erýszet képe ül azon.

De azért megható tekintete!
Miként az időnek jós szelleme.
Szétszórvá bár minden darabka kő,
Mégis a történet hű képe ő.

Hazánk disze volt századok alatt.
Az utokor lábball tapodja azt?
Szedjétek fel az elszórt köveket,
És azokból oltárt emeljétek!

Csik-Szentmárton

Márton Ferencz,
ny. kir. járásbíró.

Ezer év örömeinek és viszontagságainak emléket ünnepli a nemzet. Igaz lelkesedéssel kell, hogy részt vegyen ezen ünnepben a haza bármely nemzetiségű lakójának ki a „haza“ fogalmát nem üres frázisnak tartja.

Szeretni a hazát s testtel, lélekkel annak élni: legszentebb kötelességünk; mert e szóban: haza bennfoglaltatik az emberi szeretet összesége.

Kinek szívében a hazaszeretet nem él, az számüztötnak tekintheti magát mindenhol, mert lelkében üresség van, mit semmi tárgy, semmi érzet be nem tölt.

Csik-Szereda.

Sántha Simon.

Az emberiség története alkuszok harczainak története. A jelen kultuszainak küzdelmeiből az ősi pogány bálványok helyett az ujkori bálvány; az államkultusz, a régi hódítók helyett az ujkori hódítók kultusza emelkedik ki, miknek némelyek még az Uristent is szeretnék alárendelni. Ezekkel szemben az új évezred keresztény nemzedékének kell a „magyarok hatalmas Istenének“ kultuszát helyre állítani s a magyar haza fennállását mindenemű hódítókkal szemben örökre biztosítani.

Vitos Mózes,
nyug. lelkész
a „Csikmegyei Püzetek“ szerkesztője.

Nemzeti fohász.

Buzgó ima száll az Éghez,
A magyarok Istenéhez:
Vedd oltalmad alá e hont,
A melyért sok hős vére folyt!
Ellenség pusztító hada,
Legyen tőle távol tartva.
Egymás közt is béke legyen,
A jövő új évezreden!

Gy.-Szentmiklós.

Kritsa Róza.

Csak oly állam lehet gazdag és tekintélyes, melynek ipara és kereskedelme virágzó. Hol annyi természeti kincs önként kínálkozik s a hol a munkának oly beese van, mint nálunk, az iparnak és kereskedelemnek kiterjedt vasuti hálózataink mellett mulhatatlanul fel kell lendülnie s a mit az első ezredév nem hozhatott meg, azt a második ezredév biztos megfogja hozni.

Csik-Szereda.

Barcsay Károly,
kereskedő.

*Az életben rendesen az a mérték,
Mennyi a jog, annyi a kötelesség.
Fiainak e nemzet sok jogot ad
S csak egyet kér: szeressük hűn a hazát!*

Gy.-Szentmiklós.

VERTES LAJOS,
tanár.

A honfoglaló ősök vitézsége ezer éves hazát szerzett nekünk, mely az évszázadok váltakozó viharainak ellentállva — az európai államok sorában diszes és méltó helyet foglal el. De e hatalmi állását a magyar állam nem csupán területe nagyságának és karja ereje vitézségének, hanem a tudomány, ipar és művészet felkarolásának köszönheti, mely más művelt államokkal szemben versenyképessé teszi.

Hogy alkotmányos, szabadságszerető államunkban a gondolat közlés és nyilvánítás hatalmas eszköze, — a sajtó — mint legnagyobb művelődési tényező, — mely oktat, tanít, buzdít és lelkesít, vágyaink és törekvéseink, örömeink és fájdalmunk hű tolmácsaként minden utunkat lobogó fákljaként világítja be s a hazaszeretetet nemes érzését a palotától a kunyhóig hinti és terjeszti, — mily mértékben járult hozzá nemzeti létünk forrásainak fellendüléséhez — fényesen igazolták az ezer év utolsó századának eseményei. Legyen tehát a sajtó a nemzet második ezredéve utólérhetlen dicsőségének és nagyságának buzgó apostola és hű munkása!

Csik-Szereda.

Györgyjakab Márton,
„Csiki Lapok“ kiadója.

Csak mulandó álom, vagy tünde képzelet?
Szellő mely megszűnik? — mit néhány évtized
Idő óta élvez ez a magyar nemzet?...
Keservekben multja egy ezredévnek!
Ideje lejárt-e a szenvedéseknek?...

Lesz-e már állandó a jobb kor, mely után
Annyi hő ima kelt milliók ajakán? — —
Porba hullva kér e nemzet téged Isten:
Oltalmazd meg ötét rossz sorstól jövőben.
Keserveit multnak szüntesd meg végképen!

Gy.-Szentmiklós.

Kritsa Péter.

Csikvármegye ünnepe.

A magyar állam ezredéves fennállásának emlékére rendezett dísz-közgyűlést vármegyénk törvényhatósági bizottsága a vármegyeház nagytermében ma tartotta meg, melyen a tagok nagy számban jelentek meg.

Becze Antal alispán délelőtt fél 10 órakor a gyűlést megnyitván, indítványozta, hogy főispán ur ő méltóságának a díszgyűlés vezetésére leendő meghívása végett Zsögödi lakására egy tekintélyes küldöttség választassék, mi megtörténvén, a gyűlést felfüggesztette, s a küldöttség, melynek élén 24 tagból álló lovas bandérium haladt, Zsögödbe vonult le, hol Murányi Kálmán tartott beszédet.

Félóra elteltével, a bandérium és küldöttség élén főispán ur teljes díszben a gyűlésen megjelenvén, a törvényhatósági bizottságot a helybeli róm. kath. templomban tartott hálaadó isteni tiszteletre vezette.

Isteni tisztelet után a törvényhatósági bizottság tagjai a megyeház nagytermét szorongásig megtöltvén, a karzatot díszes hölgyközönség foglalta el, s főispán ur ő méltósága a díszgyűlést egy hazafias szellemtől áthatott, emelkedett szellemű következő beszéddel nyitotta meg.

Tek. Törvényhatósági Közgyűlés!

Ezer éves történelmi ünnepét üli ma nemzetünk. Két évezred elválasztó mesgyéjén megállva, a legelső szó, mely az ünnepélyes közgyűlésen felhangzik, nem lehet más, mint a szív legmélyebb hálaérzetének kifejezése a népek sorsát intéző isteni gondviselés iránt, hogy megadta hazánknak, nemzetünknek ez évfordulót.

A magyar nemzet ezer éves állami multja! Kinek szíve ne dobogna hangosabban e gondolatra!

Tíz évszázad sok nemzetet látott születni és sokat elsöpört az idők vihára. De a „Kelet népe“ mint bennünket neveztek, él, nem megfogyva, sem megtörve, de él ifju erőben követelve magának az európai művelt nemzetek sorában.

A világtörténelem legnagyobb áramlata, a népvándorlás utolsó hulláma csapásai sodortak ide bennünket. Honnan? Ki tudna megmondani? A történelem fátyla nem képes bevilágítani e kérdés nyomába. Csak annyit tudunk, hogy az emberiség bölcsője, Azsia volt őshazánk. A további adatok belevesznek a néphagyomány és a regék utvesztőjébe.

Mi vagyunk Európában a Török után a legutolsó települők. Európa más népeit mind itt találták őseink. De valamennyit a mai naptól különböző közjogi viszonylatban. Kiforrott, szervezett nemzetet egyik sem képezett. A Frank, a german, az angol-szász faj mid csak később tömörült apróbb conglomeratívóvá. Mig ellenben Magyarország állami szervezetének alapjai már a pusztaszeri szerződésben vannak lefektetve. Szervezete, határai ma is lényegileg ugyanazok s ily értelemben joggal mondhatjuk, hogy Magyarország Európa egyik legrégebb állama.

A pusztaszeri szerződésben vannak letéve első alapjai a nemzet önrendelkezési jogának, kapcsolatosan a monarchikus államformával, mely államformához aztán a nemzet jó és belsejének közt egyaránt ragaszkodott és ragaszkodik ma is.

A magyar nemzet őszintén ragaszkodik a monarchiai rendszerhez, őstönből és politikai bölcseségből egyaránt, mert tudja és érzi, hogy mint maroknyi nép, rokon és testvérek nélkül az ellenséges népek tengerében csak úgy képes nemzetiségét biztosítani, ha az önalkotta törvényekhez, ha alkotmányához s a királyi trónhoz feltétlenül és hűen ragaszkodik.

Ez ország tehát a monarchicus rendszeren alapult, egygyé forrt alkotmányával, királyával s ezen egyesülésből eredő belső erő tartotta fenn a multban s fogja fenntartani a jövő évezredekben is.

Valahányszor a multban ellentét volt nemzet és korona közt, mindig beállott a nemzeti erők fogyatkozása, mig másfelől az egyetértés irta be ezer éves történetünk legszebb lapjait.

Hazánk a gondviselés által a kelet és nyugot közé odahelyezve, egyik kezében karddal, másikban a kultúra szövénkével századokon át védte saját határait és védte saját véreinek ontásával a nyugati civilizációt, a kelet felől jövő ellenséges áramlatok ellen, de midőn a nyugati kulturát védte, ugyanakkor erős harcokat kellett vívnia fenyegetett szabadsága, nemzeti nyelve és függetlenségeért ugyanazon nyugattal, melynek érdekében erőinek legjavát áldozta.

S hogy e két hatalmas áramlat között fenn tudta magát tartani, nemcsak, de hogy e két ellenséges hatás alatt számban és műveltségben gyarapodni tudott, ez mutatja kétségteljesen azt, hogy államszervezetében megbecsülhetlen erővel rendelkezik.

A világtörténelem logikája változhatlan:

kedvez az erőseknek, a gyengéket elbuktatja. Minket is ezen belső erő nélkül az idő vihara ég lesepert volna a világ színpadáról. Hiszen csak egy tekintet a multa s látni fogjuk, hogy a magyar nemzet ezer éves története tulajdonképp egy ezer éves küzdelem. Küzdelem a hazai földért, küzdelem a szabadságért és küzdelem a keresztény civilizációért. És e küzdelemben hány-szor véreztünk! Hány-szor állottunk már a sir szélén! Hány-szor hallók a nevető örökösök kárörvendő gunyakaczaját!

Sajó, Várna, Mohács, de sokat tudnának erről mondani.

De valahányszor az ország vértengerbe fult, az iszonyatos harcából megmentett kettőt: törvénykönyvét és a trón iránti hűségét, s e két vértel felfegyverkezve vissza szerezte már-már elvesztettnek hitt ősi örökét.

Ha külellenség, vagy saját büne, a pártoskodás lesujtotta a nemzetet, e két fegyver mindig fel is emelte. Magasabban mind azelőtt. Mint a pálma a teher alatt, ült hazánk a megpróbáltatások sulya alatt. Legszebb hajtásait mégis a mult évezred utolsó százada hozta. Mintha méltóan beletörni akarta volna a tűnő ezer évet: megvetette alapjait egy új ezer évrnek. 1848 egyesítette az alszakadt két magyar hazát, vissza adta az elnyomottnak polgárjogát, a gondolatnak, szónak szabadságát és a hon minden polgárának nemzeti-ség, vallás és születési különbség nélkül a törvényelőtti egyenlőséget.

A legutolsó félszázad alatt a nemzeti erők megizmosodása, az ipar, kereskedelem, művészet, a tudomány oly örvendetes arányokban fejlődtek, a mint azt más, nálunknál szerencsésebb viszonyok közt élt népeknél is csak évszázadok gyümölese gyanánt tapasztalhatjuk.

És végül 1867 meghozta az egyetértést király és nemzet között, nem mult érzelmekben, de állandó, örökös intézményekben.

Az új ezredévet a nemzet és korona közti teljes, feltétlen, őszinte egyetértés vezeti be. A béke áldásait élvezzük. A nemzet élén egy nagy és igazságos király áll, ki előtt a nemzet hódolattal meghajol s kit a világ a nemzetközi béke legfőbb órául tisztel. A velünk szövetséges viszonyban álló állam szabad, önállóan intézi sorsát. A monarchia kifelé hatalmasabb, mint valaha, és elsőrendű tagja a világ békét biztosító hármasszövetségnek.

Ily biztató konstellációk mellett fokozott reménnyel keresi szemünk a jövőt s azt, hogy mit hoz számunkra az új évezred. De a jövőt sűrű fátyol fedi. A történelem azonban megadja a megnyugtató választ. Ezer éves viszontagság-telejes történetünk ugyanis igazolja, hogy mindaddig mig a nemzet az igazsághoz, törvényes alkotmányához és királyi trónjához hű marad, addig külső ellenség rajta erőt nem vehet.

A nemzet véérébe átmert ezen tudat fogja azt fenntartani a jövőben is.

Kérjük tehát a népek nagy istenét, hogy imádott hazánkat vegye a jövőben is oltalmába s „annyi belsejének s oly sok viszály után“ adjon az országnak tartós békét, a haza fiainak szívébe egyetértést

Ezek után a mai ünnepélyes díszközgyűlést megnyitom. Üdvözlöm a tek. törvényhatósági bizottságot és a nagyérdemű ünneplő közönséget s azzal zárom szavaimat:

Éljen a haza!

Éljen a király!

Ezután Mihály Ferencz tartotta a következő ünnepi beszédet.

Tisztelt ünneplő Közgyűlés!

A honfoglalásnak és az óriási küzdelmek között megtartott magyar állam ezer éves fennállásának magasztos ünnepét üljük.

Nehéz harcokat vívott a nemzet a honszerzés-, de még sulyosabb megpróbáltatásokat állott ki a honmegtartása alatt.

Isten különös kegyelme támogatta ingadozásában; Isten áldása kísérte vitézségét, honalapító munkáját, s Isten áldása volt — erős fajszeretettel, nemzeti érzékkel ápolt — intézményein.

Hódolva borul ezért az isteni Gondviselés trónzsámolya elé az egész nemzet s mély megilletődéssel fogadja a történelem muzsája által neki nyújtott dícskoszort.

Mély hálával eltelve a Gondviselés iránt, a soha ki nem alvó hazaszeretet tüzétől felmelegedve, koronás királyra iránt mindig gondosan táplált hódolatteljes ragaszkodással, alkotmány és törvénytiszteletének, szellemi és anyagi előrehaladottságának megdönthetetlen bizonyítékaival, általános öröm és lelkesedés között bátran lép e nemzet az első ezredév végén a világ élesen bíráló tekintete elé, s elért sikereire, kipróbált életképességére támaszkodva, önbizalommal kezdi meg a második évezredet.

„A mult helyes ismerete a jövő nagyságának biztos alapja.“

Álljunk meg tehát egy perczre, s mint a vándor tekintsünk vissza a befutott pályára.

Képzletünk, érzületünk felhevül a haza dícső, de azért mindvégig viszontagságos multjának szemléletén.

Történelmünk eseményekben gazdag, fényes és borús korszakai rohamosan váltakoznak; béke és egyenetlenség, jólét és szenvedés, dícsőség és elnyomás sűrűn váltják fel egymást; a haza akárhányszor a megsemmisülés előtt áll, de hős fiainak erős karja, lángoló honszerelme mindannyiszor megmenti az elbukástól.

A nemzet ősi ereje, szabadságszeretete, valóságossága és kultur érzéke, a koronás király és alkotmányhoz való tántoríthatatlan hűsége tartották fenn e hazát a válságos időkben; vezérfonalként húzódnak ezek történelmünkön át s ezeknek köszönhetjük ezredéves létünket.

A maroknyi magyar nép az önfentartás ösztönétől vezérelve foglalja el e hont, e sokaktól irigyelt szép hazát, s a mi eddig egy elődének sem sikerült, biztosítja azok ellenében, kik e földet ismét uratlanná akarták tenni; századok irányát kijelölő törvényeket hoz s a kereszténység felvételével elfogadott nemesebb erkölcsöknek hódolva, a kultur intézmények s a munkásság iránt való finom érzékkel, politikai bölcs tapintattal az alkotmányos szabadság szilárd alapján felépített államot állandósítja.

Majd belviszályok, pártoskodások, külellenségek támadásai gyengítik, sőt mélyen sebzik a nemzetet; kockára kerülnek az eddigi intézmények, veszélyben forog maga a haza is; egységes földje szétarabolatik; egyik része idegen uralom alá kerül s a mi addig még elő nem fordult, a magyar szent korona alatt egyesítve volt országnak két királyja lesz; de még ezek sem képesek az őseréjű, alkotmányos szabadsághoz, legrágább palládiumához, szent István koronájához, szívósan ragaszkodó magyar nemzetet megsemmisíteni.

Bekövetkeznek a politikai és vallásszabadságért folytatott hosszadalmas harcok; a lángoló hazaszeretet, a hősi bátorság azonban ismét csodákat művelnek; a hazafiainak dícső alakjai emelkednek ki, kik a magyar allameszmét ebben a korban is megörökítették és a nemzeti szellemet megerősítették.

Komolyan aggasztó csak az a korszak volt, midőn a magyar szellem haldoklása, a nemzeti önerzet elnemulása beállott; midőn a magyar geniasznak szánya szepten kellett hanyatlásunk felett bánkodnia, midőn alkotmányunkon kívül társadalmunkkal és nyelvünkkel együtt nemzetiségünk is kiveszöben volt.

Szerencse, hogy a hadverő hősökhöz hasonló lelkes honfiak, a magyar írók tábora fölébresztette az elszunnyult nemzetet és a zengzetes édes anyanyelv terjeztésével a hanyatlásnak indult nemzeti szellemet is ujra életre hívta.

De azért a küzdelem tovább folyt, nemzet és hatalom szakadatlan harcban állanak, mig végre beköszöntött a szabadság, egyenlőség és testvériség derengő világánál a nemzeti ujjaebredés által bevezetett és a népjog alapján szervezett alkotmányosság korszaka. Az a dícső korszak, t. ünneplő közgyűlés, melyben az ősi szabadságból kiágazó előjogokat feláldozva, szabaddokká teszik a lelkes honfiak az alkotmány kedvezményeiből addig kizartakat, melyben a gondolat és szólásszabadság, az egyenlőség törvénybe iktatásával a hallgatásra kényszerített fényes elmék, a mellőztetésre kárhozott munkabíró tehetségek számára ut nyitattik; az a korszak, melyben a politikai, a vallási és lelkiismereti szabadságnak, egyszóval a dícső multjában élő Magyarországnak jövődöbeli alapjai rakatnak le.

Erezvén a nemzet, hogy szabad nemzet csak szabad hazában élhet, ismét csodákat művel. Fajdalom azonban, megmérhetetlen áldozatainak gyümölcsét nem sokáig élvezhette. Árulás, hitszegés és zsarnokság kezefogva megint letiporják; ellenségei között még azok is, kik védelme alatt nyelvökkel együtt nemzetiségüket is anyyi időn át fentarhatták, orvul támadtak ellene. Eljött ismét az az idő, mikor a haza ezer sebből vérezt, a nemzet láncokat viselt, hű fiai előtt a börtönök nyitak meg, újból vértanukat kellett gyászolni, száműzöttekért kellett könyörögni.

A szabadságszeretet által megédzett kitartó ellenállás azonban végtére is meghozta a hosszszas szenvedések jutalmát. Király és nemzet önrendelkezési jogát visszanyerve, pár évtized alatt századok mulasztásait rohamosan pótolja, megizmosodva, de elbizakodás nélkül — nemesen feledve a multban szenvedett sérelmeket világra szóló fénynyel, csodálatot keltő kulturális és gazdasági eredményekkel számol be honfoglaló és honmegtartó őseinek arról, hogy a reá bizott kincsekkel hiven sáfárkodott.

De beszámol arról is, hogy a hagyományképpen átörökölt szabadságot eszményi tisztaságban megőrizte, s habár legrágább kincsét is képezte s habár a zivataros multnak sok tekintetben fájó érzelmei után jogosult lett volna azt egyedül a maga számára tartani meg; ellenségei által is elismert nagylelkűségével megosztotta azt a haza földén vele együtt lakó, de annak jogaiért vele nem mindig együtt harcoló nemzetiségekkel.

Igy lettek ezek a szabadságnak, melyet pedig a történelem igazolása szerint a nemzetek s így a magyar nemzet is többnyire élet-halálra meao harcok árán szereztek és tartottak meg, kardesapás nélkül részesei.

De beszámolhat azzal is, hogy szabadságra törekvő nemzeteknek küzdelmét befolyásával békés uton féltékenység nélkül támogatta, sőt azzal is, hogy lelkes fiai fegyverrel is segítettek más nemzetek szabadságharczait.

Visszagondolva a multa, az emberi szív legnemesebb tulajdonságának: a hálának, a leg-tisztább érzelmenek: a hazaszeretnek és a küzdelem folytatására felbátorító lelkesedésnek áldoztunk; de őseink erényein, tévedésein okulva tanúságot is merithettünk, hogy jövőnk zálogát csak az összetartásban, hazaszeretben, a nemzeti erkölcsök gondos ápolásában, alkotmány és törvénytisztelőben, a nemes munkában, a király és nemzet között való zavartalan egyetértésben találhatjuk fel; mert azt is történelmünk tanítja, hogy királyaink csak a nemzet által voltak nagyok és viszont csak nagy fejedelmek által volt nagy a magyar nemzet is.

„A népek örök törvénye kegyetlen és szigorú törvény, csak az erőseknek kedvez s elejti a gyöngéket.”

Isten, adj a magyar népnek a jövő ezredében is erőt!

Éljen a haza, éljen a király!

A zajos tetszéssel fogadott megnyitó és ünnepi beszédek elhangzása után Becze Antal alispán tartotta alábbi szép és költői erőtől duzzadó alkalmi beszédet; melynek kapcsán indítványozta, hogy a törvényhatóság a magyar állam ezredéves fennállásának emlékére a csiksomlyói főgimnáziumnak Csik-Szeredába leendő áthelyezése kezdeményezéséül 50.000 frt alapítványt tegyen. Alispán beszéde a következő:

Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes Törvényhatóság!

Magyarország 63 vármegyéje között, azt hiszem, törvényhatóságunk az utolsó, mely a honfoglalás ezredéves ünnepét mai nap megüli. És ez nem a véletlen műve, nem is kiszámítás következése talán hatásért, talán tüntetés kedvéért, hanem a tényezők természetszerű összetalálkozásának eredménye az események logikus rendjének megtarthatásáért. Ez a körülmény véletlenül mégis illusztrálja a történelmi tényeket, mintegy visszatükrözi azon ma már alig kétséges honfoglalási epizódot, hogy míg Árpád hadai visszaszerezték Atila hagyatékát délen és északon nyomulva be az ország szívébe, addig mi itt keleten öröködtünk, nehogy az összetuduló ár közé egy széttorlaszoló elem ékelje be magát.

Míg az ország vármegyéi május 10-től kezdve mai napig örömmünnepet ültek, csendes szemlélői voltunk a lázas hullámok lassu elsimulásának, de egyszersmind hivatásunkhoz képest figyelmesen öröködtünk, nehogy e hullámok a haza határán túl a magyar név fénye ellen homok torlódásokat verjenek.

Az utolsó gyűrű mai nap csendesen érkezett el hozzánk, s mi annak szelíd ringása között végezzük az ország ünneplését lelki szemeinkkel magunk előtt látva Csabát a bujdosó királyfit a mint vert hada kifáradt töredékével pihenőt keres a keleti-kárpátok fenyves bérézei között. Látjuk ott a IV. század alatt izmosodó néhány ezernyi hun ivadékok mint küzködik avarral, besenyővel, trákkal, a két előbbi miként asszimilálódk hozzá, miként olvad bele, az utóbbit hűtlenségeért miként löki el magától. És látjuk e napnak ezredik évfordulóján a főrabonbát, a 3 nagy gyulát, a főharkázt és táltosokat örömkönyvek között összeölelkezni Töhötömmel a kódormán. Látjuk innen kezdve északra és délre a dúló esatákat, Zalán futását, Szvatopluk szaladását és a Merzeburgtól visszatérő gyászmagyarokat; ezután a nagy népvándorlás lesimitását, a rajok összetömörülését, és a haza visszafoglalás nagymunkájának befejezését.

Megpihennünk, de a vízió ismét feltűnik és látjuk a füstölgő oltárok tüzét a táltosok, a hegedősök és az igriczek méla bus dalai között egyre hamvadni, a billogosok és a bonczok vasát mind jobban és jobban lehülepenni. A ledöntött keresztet még daczonsan pihen Kupa lába, de a Vajk halántékára hulló víz elmosa az ősi hit misterikus homályait; a ledöntött keresztet még végsőt esattan János bárdja, de Béla hatalmas szavára eltűnik a fehérkő, oda lesz a főrabonbán, a gyulák, a harkászok, a táltosok és hegedősök mind-mind megsemmisülnek. István és László intézményeivel kezd terjedni a nyugoti civilizáció, Nagy Lajos és Mátyás bölcs kormánya alatt izmosodik az ország, fejlődik a rendi alkotmány. Külön válnak a primórok, primipilusok és pixidáriusok és ezzel újra megadatik azon erkölcsi erő, mely az egymásrautalásban, a testvéri szeretetben VI. századon keresztül tartotta fenn e büszke székely fajt.

A mohácsi vész, a törökuralom, az oligarkhák féltékenysége, a vallási viszályok kezdik megtörni az ország atlászizma, a Habsburgok

hatalmas keze ránehezedik a szabad birodalomra; erdély elszakad az anyaországtól, s a nemzeti fejedelmek alatt aranykora csak muló csillám, a hatalmas kéz ez országrészt is mindinkább magához szorítja; hiába küzd Boeskaí és Bethlen Gábor kimagasló alakja, hiába Rákóczi láng lelke, Apafi halálával megszűnik még az addigi árnyékuralom is, a nagy eszmék Rodostóban sirba szálnak, s a Nagy Lajos és Mátyás adta székely szabadság Madéfalván kezd haldokolni, s 1849-ben Nyerges alatt temetetik el.

Mondom, mindezeket látjuk lelki szemeinkkel, s a gyászolókkal együtt könnyezünk Königrätz, Kufstein és Josefstadban.

A politikai nemzet eltűntével a siculi sunt omnes nobiles háromsága kezd egytívé tömörülni, s mult nagyságáért a tudományos képződésben kezd magának kárpótlást keresni; a szalvátor alatt gyermekeinek Athént teremt, kezdi kibocsátani abból rajait, s a mint a hatalmas kéz szelid ujjával 1869. február 16-án a szenvedők lázas homlokát végig simítja és a fájdalomokat lecsillapítja: e rajok szerte szállongnak az egész országban hírnökéül annak, hogy most már a tudásban, a vas szorgalomban, de az ősi hazaszeretben él még Atila ivadéka, örökdió még mindig a keleti határszélen, nehogy a magyar állameszme ellen jogtalan támadás intéztessek.

Méltóságos főispán ur! Tekintetes törvényhatóság! ez rövid álmoképe másfél ezredéves multunknak, s ha részleteit vesszük, abban a magunkra hagyatás, s az emiatti összetartás és ebben a szívós hazaszeretet háromegysége annyira kimagasló, hogy a mellőztetés vaskos köteteteinek minden lapja erre figyelmeztet, s az ebből levont következtésekre tanít. Megtanít minket arra, hogy az a tágkörü székely instituczió, mely Árpád által megerősített s a későbbi nagy királyok által biztosított, évszázadok folytán mind szűkebb körre szorítottatott, s hogy még állunk, s hogy még magyarságnak eszenciáját képezzük, nem saját vitézségünk, nem az ágyu és szurony következése, hanem az az öntudat, hogy minden székely egyaránt nemes és egyaránt egy testvér. Ez, és az ebből folyó törhetlen hazaszeretet tartotta fenn e maroknyi nemzetet.

És hogy ez az éltető elem ki nem halt, nemcsak hanem a szabadságvesztés arányában századokról-századokra izmosodott, a nemzet azon apostolainak köszönhetjük, kik ésszel és vagyonnal egyaránt arra törekedtek, hogy a székelység fennállásának alapját a tudásban vessék meg, kik maguk is székelyek lévén, felismerték, hogy idő és hatalom mindent megemészthet, pénz és erőszak mindent elnyomhat, de a felvilágosodás fáklyáját el nem sötétítheti, a tudásból eredő szabadságvágy csiráinak fejlődését el nem nyomhatja.

Epen azért méltóságos főispán ur, tekintetes törvényhatóság, hogy csak ez az egyedüli alap, melyen egy jövő ezredéves életünket biztosíthatjuk; arra kell törekednünk, hogy ez az alap minél szilárdabbá tétessék; arra kell törekednünk, hogy ha ez alapot egyidőre az ár elborítaná is, a vihar elmúltával és a hullámok lecsendesülésével, betonkint annál szilárdabban emelkedjék ki. És e részben rajtunk nem segít senki, ha meg nem akadályoznak is, ez óriási munkában teljesen magunkra vagyunk hagyatva. És ez talán szerencse, mert így az ezredéves tapasztalatot nem hamisíthatja meg valamely modern felfogás, hanem az isteni gondviselés segítségével azt választhatjuk és azt követhetjük, mi viszonyainkhoz leginkább találó.

Távol áll tőlem, hogy ez ünnepélyes pillanatban vezérszerepre vállalkozzam, nekem szerény körömben most csak az a kötelességem, hogy a nagy eszme fejlesztésére, a millennium emlékéül valamely módozatot hozzak javaslatba; és nem találok jobbat, célravezetőbbet, mint ha minden indokolás nélkül ajánlom a tekintetes törvényhatóságnak, hogy a somlyói iskolának Szereda városba leendő áthelyezésére a kínálókozó alkalmat ragadja meg, s e részben messze menő áldozatoktól sem riadván vissza, a mindnyájunk tulajdonát képező ruházati alaptól e célra ajánljon fel ötvenezer frtot.

Eröss meggyőződésem, hogy ily lépésekkel a székely elemnek egy második milleniumot biztosítunk, s akkor majd ivadékaink a magyarsággal karöltve, önérzettel elmondhatják: „nem félünk senkitől, csak istentől félünk.”

Bándi Vazul főgimn. igazgató köszönetet mond a vármegye közönségének hazafias kezdeményezéseért, a következő beszéddel:

Mélyen tisztelt ünneplő Közgyűlés!

Nemes vármegyénk főispánjának, főjegyzőjének és alispánjának ajkairól itt elhangzott magasröptü beszédek mindnyájunk gondolatait fejezték ki, szívünk lelkesült érzelmeit tolmácsolták, visszaidézték emlékünke hazánk multját, hisz multjában él a nemzet, ez dicsőségének forrása, jövő fennmaradásának záloga, fellángoltatták keblünkben a hazaszeretetet, mely multunk büszkeségét jövőnk dicsőségét képezi; egyuttal

bizonyítékai Csikvármegye emelkedett szellemről tanuskadó nagylelkü áldozatkészségének: ugyanazért van szerencsém indítványozni, hogy a vármegye főispánja, főjegyzője és alispánjának ez ünnepélyes gyűlést emlékezetessé tevő beszédei egész terjedelmükben jegyzőkönyvre véve az utókor számára megörökítessek.

A meghatottság érte rezi át egész valónkat e pillanatban, mikor a lelkesültség szent tüze tisztábban ég, magasabb lánggal lobog fel a szeretet legnemesebb megnyilatkozásának a hazaszeretnek örök forrása felé. — Az elhangzott magasröptü beszédekben a letűnt évszázadok szerencsés- és baleseményeinek tanulságai ma feltárultak, az évezred folyamán elhantolt s már mohos sirokból feltör az ősök szelleme és megszáll bennünket; mintha ereinkben buzog a vér, mit a honért ontottak; izmainkban érezzük karjuk aczélezott erejét; keblünköt dagasztja hazafias érzelmeik árja; agyunkban a honboldogító eszmék bölcsesége, ajkunkon a vallásos ihlet, a magyarok Istenének a haza boldogságáért imát rebeg. Ez átszellemült való- és felmagasztosult állapottal, e tisztázott eszmék és tanulságok vezérléte mellett fog nemes Csikvármegye a jövő ezredéves lét — és ennek boldogsága és dicsősége alapjainak lerakásához. Ugyanazért a jövő ezrednek immár a szellemi térre áttett küzdelmeihez a szellem fegyvereivel övezi fel az unokákat, s hogy a tudomány, műveltség és tiszta erkölcs ellenalhatatlanul hódító hatalmát biztosítsa gyermekei számára: legelső kultur intézetének a csiksomlyói róm. kath. főgymnasiumnak céljára száz-ezer koronás alapítványt tesz. Csaba nemes népel Ebből ismerni rád, fenkelt szellemedre, haza fenntartó bölcseségedre. Ezzel az ősök tradíciói iránti hűségedet is tanúsíthatad. A XVII. század végén, mikor az utolsó tatár betörés majdnem kiirtotta e maroknyi népet, a csiki székelység első gondja volt e gymnasium újra élesztése; a madéfalvi gyászos vész a gymnasium elnéptelenedését vonván maga után, a lelkes csikiak új épület emelésével akarják életre kelteni a tudományt; a mult század végén az absolut intézkedések folytán kihalt iskola sorsa megrendült. Csik tartók és a visszaserzett havasi javakat a gymnasiummal ajándékozzák; az 1848 után bekövetkezett absolutikus nyomás alól a szabadulás a tudomány révén reméli Csikszék, ismét felir a felséghez és a havasi javakata, a katona felszerelési alapokat és a praetorialis házat a gimnázium céljaira kéri átadni. E tradíciókat, melyek akkor kihihetetlenek valának, atyáinak eme kedvez eszméjét, közakarátát újítja fel ma a szerencsésebb nemzedék, midőn az ősök iránti kegyeletnek, a tudomány iránti szeretetnek tanulságául a mai ünnepét hozza legméltóbb emlékekkel, a csiksomlyói róm. kath. főgimnázium nívójának emelésére ajánlott lelkes alapítványt alul meg. Köszönet érette a tudomány nevében, az erdélyi kath. status nevében és a késő unokák nevében, kiknél a mai ezredéves ünnepnek ez lesz az érez. oszlopnál maradandóbb emléke.

Miután főispán ur a diszközgyűlést bezárta, a gyűlés a király, a haza és a főispán éltetésével véget ért.

A vármegye közgyűlési terméből a törvényhatósági bizottsági tagok társas ebédre gyűltek össze a „Csillag”-vendéglő nagy termében. Ily szép számú előkelő közönséget ritkán van alkalmunk együtt látni.

A kitünően összeállított ebéd, — mely özvegy Wellman Samuelné kitünő konyháját dicséri — pontban 2 órakor vette kezdetét Miczi Miska helybel zenekarunk játéka mellett. A harmadik fogás után Mikó Balint főispán ő méltósága nagyhatalmú, emelkedett szellemű toszájában Ó Felségét a Királyt Ó Felségét a Királynét és az uralkodó házat éltette, melyet az összes jelenvoltak háromszoros éljenzéssel és felállással kísérték. Lapunk zártakor a bankett még javában folyik.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. BOCSKOR BÉLA.

FŐMUNKATÁRS GYERGYÓBAN:

VÉRTES LAJOS.

KIADO- és LAPTULAJDONOS:

GYÖRGYJAKAB MÁRTON.